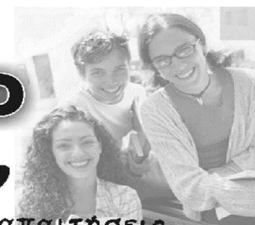

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΟΜΟΚΕΝΤΡΟ
Α. Φλωρόπουλου
για μαθητές με απαιτήσεις

<http://www.floropoulos.gr> - email: info@floropoulos.gr

• ΚΕΝΤΡΟ ΑΘΗΝΑΣ: Βερανζέρου 6, Πλατεία Κάνιγγος, Τηλ.: 210-38.14.584, 38.02.012, Fax: 210-330.42.42
• ΑΓ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ: Α. Βουλιαγμένης 244 (μετρό Δάφνης), Τηλ.: 210-9.76.76.76, 9.76.76.77

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

Σάββατο 29 Μαΐου 2025

ΔΙΔΑΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1. 1-Σ: ἵνα μὴ κατὰ πόλεις μηδὲ δήμους οἰκῶμεν ἰδίοις ἑκάστοι διωρισμένοι δικαίοις

2-Σ: ἀλλὰ πάντας ἀνθρώπους ἡγώμεθα δημότας καὶ πολίτας, εἷς δὲ βίος ἥ καὶ κόσμος, ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῶ συντρεφομένης

3-Λ: Οὐ γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης συνεβούλευεν αὐτῷ, τοῖς μὲν Ἑλλησιν ἡγεμονικῶς τοῖς δὲ βαρβάροις δεσποτικῶς χρώμενος

4-Λ: τὸ δ' Ἑλληνικὸν καὶ βαρβαρικὸν μὴ χλαμῦδι μηδὲ πέλτη μηδ' ἀκινάκη μηδὲ κἀνδυι διορίζειν, ἀλλὰ τὸ μὲν Ἑλληνικὸν ἀρετῇ τὸ δὲ βαρβαρικὸν κακία τεκμαίρεσθαι

5-Λ: πατρίδα μὲν τὴν οἰκουμένην προσέταξεν ἡγεῖσθαι

B1. Ο Ζήνων, ο ιδρυτής του στωικισμού, είχε γράψει ένα έργο με τον τίτλο Πολιτεία που δεν σώθηκε. Όπως ο Πλάτων στη δική του Πολιτεία, με την οποία αναπόφευκτα θα συγκρινόταν οποιαδήποτε άλλη, έτσι και ο Στωικός φιλόσοφος κάνει τη δική του, εναλλακτική πολιτική πρόταση για την ιδανική πολιτεία, στο πλαίσιο όμως μιας εποχής που αλλάζει. Πρόκειται, ίσως, για μία κοινότητα σοφών και ενάρετων ανθρώπων, όπου η ιδιότητα του πολίτη είναι μία μόνο πτυχή της ηθικής προσωπικότητας. Ο Πλούταρχος για τους σκοπούς του δικού του έργου συνδέει στοιχεία της ουτοπικής στωικής πόλης με την πολιτική του Μ. Αλεξάνδρου, ο οποίος έχει χαρακτηριστικά φιλοσόφου και κάνει ένα αναχρονισμό: η δράση του Ζήωνα ξεκίνησε γύρω στο 300 π.Χ. 23 χρόνια μετά τον θάνατο του Αλέξανδρου. Σύμφωνα με τον Πλούταρχο το έργο του Ζήωνα θεωρείται πολύ σημαντικό καθώς αποβλέπει στο να μην νιώθουμε ως κάτοικοι ξεχωριστών πόλεων ή δήμων που ακολουθούν ιδιαίτερους κανόνες δικαίου που έχουν θεσπιστεί για κάθε πόλη ή δήμο χωριστά. Αντίθετα πρέπει: να θεωρούμε όλους τους ανθρώπους συνδημότες και συμπολίτες, να επικρατεί ένας κοινός τρόπος ζωής και να υπάρχει μια ενιαία τάξη δηλαδή ένας τρόπος οργάνωσης της πολιτείας, με βάση ένα κοινό για όλους νόμο, ώστε να υπάρχει ευνομία και ζουν όλοι οι άνθρωποι με αρμονία και ομόνοια. Με το χιαστό σχήμα (μη κατά πόλεις μηδέ δήμους δημότας και πολίτας) τονίζεται ο κατακερματισμός των ανθρώπων σε αντίθεση με την πρόταση του Ζήωνα να επικρατήσει ένας φυσικός νόμος κοινός για όλους. Είναι εμφανές το ιδεώδες του κοσμοπολιτισμού που προβάλλει ο Ζήνων, μια παγκόσμια πολιτεία όπου κυριαρχεί η αρετή και η ομόνοια και οι σχέσεις δεν διακρίνονται από φυλετικές, θρησκευτικές, νομικές, πολιτικές και

πολιτισμικές διακρίσεις. Οι νόμοι θα στηρίζονταν στον ορθό λόγο σύμφωνα με το νόμο της φύσης. Σύμφωνα με τον φυσικό νόμο μπορεί να επικρατήσει μια ενιαία νοοτροπία ένας κοινός τρόπος σκέψης και συμπεριφοράς στο πλαίσιο μιας ενιαίας οργανωμένης πολιτικής κοινότητας. Σύμφωνα με τον Ζήνωνα η πολιτεία ήταν πρότυπο τότε στην ανθρωπότητα θα υπήρχαν αρχές να την ενώνουν πνευματικά και πολιτικά, ώστε η οικουμένη να θεωρείται μία και αδιαίρετη πόλη. Η άρση των γεωγραφικών και εθνικών περιορισμών και η υιοθέτηση ενός κοινού τρόπου ζωής για όλους τους ανθρώπους που προτείνεται από τον Ζήνωνα αισθητοποιείται εναργέστερα με τη χρήση της παρομοίωσης «ὥσπερ ἀγέλης συννόμου νόμῳ κοινῷ συντρεφομένης ». Στο πλαίσιο μιας αγέλης τα ζώα δεν ανταγωνίζονται τα ένα το άλλο, αλλά τρέφονται όλα μαζί αρμονικά, με ομόνοια, καθώς διαβιούν σύμφωνα με τον φυσικό νόμο. Αντίστοιχα στους ανθρώπους ο νόμος της φύσης ταυτίζεται με τον ορθό λόγο που δε διαφοροποιείται με βάση τον χώρο και τον χρόνο. Βασικό λοιπόν χαρακτηριστικό της οικουμενικής πόλης είναι η ευνομία , η οποία βέβαια αποτελούσε μόνιμο αίτημα στη θεωρία και την πρακτική της ελληνικής αρχαιότητας. Στους Στωικούς, ο νόμος είναι ουσιαστικό στοιχείο της πόλης, η οποία ορίζεται ως ένα «πλήθος ανθρώπων που διοικούνται από τον νόμο», τον φυσικό νόμο που ισχύει για όλα τα πράγματα. Ο ηγέτης αυτής της κοσμοπόλης πρέπει να γνωρίζει τα αγαθά και τα κακά, να κατέχει το κύριο πολιτικό αγαθό, την αρετή, και να αναλαμβάνει πολλαπλούς ρόλους (κυβερνήτης, δικαστικός, παιδαγωγός κ.ά.), ώστε να διασφαλιστεί η ευνομία. Άρα σε αυτή την ουτοπική πολιτεία σοφών και ενάρετων ανθρώπων, καθένας χάρη στην ηθική του προσωπικότητα, θα ενεργεί σύμφωνα με την αρετή στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, ενώ ο ηγέτης της θα ξεχωρίζει για την φρόνηση και την αρετή του, και έτσι θα είναι σε θέση να διασφαλίζει την ευνομία.

B2.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Αρριανός, Αλεξάνδρου Ανάβασις, §§7.30.1-7.30.2

Σύμφωνα με το αρχαίο κείμενο ο Αλέξανδρος δημιούργησε ένα οικουμενικό κράτος που περιλάμβανε ένα πλήθος λαών με διαφορετικές γλώσσες, θρησκείες, νοοτροπίες. Για να κυβερνηθεί αυτό το κράτος, έπρεπε να εφαρμόσει μια πολιτική κοινώς αποδεκτή από όλους. Έτσι, επεδίωξε να συμπεριφέρεται περισσότερο ως αγαθός ηγεμόνας που επιτελεί θεϊκή αποστολή παρά ως κατακτητής (κοινὸς ἦκειν θεόθεν ἁρμοστής καὶ διαλλακτὴς τῶν ὅλων). Έτσι και στο παράλληλο κείμενο ο Αρριανός αναφέρει ότι ο Μ. Αλέξανδρος «έγινε ο αδιαφιλονίκητος βασιλιάς και των δύο ηπείρων και έφθασε παντού το όνομά του» και ότι «δεν ήταν δυνατό να γεννηθεί χωρίς θεία παρέμβαση ένας τέτοιος άνθρωπος». Στο κείμενο του Πλουτάρχου φαίνεται ότι η τακτική που εφάρμοζε για να σταθεροποιήσει την κυριαρχία του προέβλεπε: α) ή την ειρηνική ένταξη στο κράτος του των φυλών ή λαών που συναντούσε ή την επιθετική κατάκτηση με την δύναμη των όπλων αν αντιστέκονταν, β) στους κατακτημένους λαούς εφάρμοζε ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης, δηλαδή αναμείγνυε διαφορετικούς τρόπους ζωής, ήθη, έθιμα, ακόμα και τρόπους ένδυσης και διατροφής. Στο πλαίσιο αυτό ενθάρρυνε και τους μεικτούς γάμους ως μέσο συμφιλίωσης Ελλήνων και Περσών. «ὥσπερ ἐν κρατῇρι φιλοτησίῳ» (= όπως σε

μια κούπα φιλίας) παρομοιάζεται η ανάμειξη των τρόπων ζωής, ηθών, εθίμων με την ανάμειξη οίνου και νερού μέσα σε ένα μεγάλο συμποσιακό αγγείο.

Όλες αυτές οι αντιλήψεις έρχονταν σε αντίθεση με τις συμβουλές του Αριστοτέλη, καθώς πια επικρατούσε μια νέα αντίληψη για την πατρίδα. Η αγάπη προς την πατρίδα συνεχίζει να θεωρείται βασικό καθήκον, ωστόσο ήδη οι Κυνικοί επαναπροσδιορίζουν τη σημασία του όρου. Καθώς το άτομο δεν προσδένεται ούτε περιορίζεται στην πόλη και τον τόπο του, ο όρος διευρύνεται, για να συμπεριλάβει ολόκληρο τον κόσμο. Η αντίληψη ότι υπάρχει ουσιαστική και φυσική σύνδεση του καθενός με την ανθρωπότητα, η προτεραιότητα της ανθρώπινης ιδιότητας, είναι η βάση του στωικού κοσμοπολιτισμού. Ο Αλέξανδρος παρουσιάζεται εδώ σαν να έχει σχεδιάσει και να εφαρμόσει ένα πρόγραμμα πολιτισμικής ομογενοποίησης. Πάντως ο νέος ελληνιστικός κόσμος που προέκυψε από την εκστρατεία του Αλέξανδρου ανέδειξε καινούργιες αξίες, που υπονόμισαν τις αξίες των πόλεων - κρατών. Και στο ηθικό - πολιτικό επίπεδο, η ηθική του δασκάλου του Αλέξανδρου, του Αριστοτέλη, αντιστοιχούσε στη μικρή κλίμακα μιας πόλης και όχι στην αναδυόμενη οικουμένη. Γι' αυτό και ο Αρριανός αναδεικνύει την οικουμενική αποδοχή του Μ. Αλεξάνδρου, αιώνες μετά τον θάνατό του: «ακόμη με την τιμή που του απονέμουν μέχρι σήμερα οι άνθρωποι και με την επιβίωση της μνήμης του πέρα από το ανθρώπινο μέτρο»

B3. 1-δ, 2-α, 3-γ, 4-β, 5-ε

B4. 1-α, 2-δ, 3-β, 4-γ, 5-ε

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. Φίλοι μου, εγώ σας ξεχώρισα, όχι επειδή σας δοκίμασα πρώτη φορά, αλλά επειδή σας έβλεπα από την παιδική ηλικία πρόθυμα να εκτελείτε αυτά τα οποία θεωρεί καλά η πόλη, ενώ να αποφεύγετε εντελώς απ' αυτά τα οποία θεωρεί αισχρά. Θέλω να σας εκθέσω για ποιους λόγους ο ίδιος με τη θέλησή μου ανέλαβα αυτή την εξουσία και σας προσκάλεσα. Γιατί εγώ κατάλαβα ότι οι πρόγονοι δεν υπήρξαν καθόλου κατώτεροι από εμάς· και εκείνοι πράγματι συνεχώς εξασκούσαν όσα ακριβώς θεωρούνται έργα ενάρετα· τι καλό όμως απέκτησαν επιπλέον με το να είναι τέτοιου είδους ή για το σύνολο των Περσών ή για τον εαυτό τους, αυτό δεν μπορώ πια να το δω.

Γ2. Ο Κύρος μιλώντας στους Πέρσες ευγενείς υποστηρίζει ότι οι άνθρωποι δεν καλλιεργούν καμμία αρετή, για να μην έχουν περισσότερο όφελος οι ενάρετοι από τους φαύλους. Όσοι απέχουν από τις εφήμερες απολαύσεις δεν το κάνουν αυτό για να μην ευχαριστηθούν ποτέ, αλλά προετοιμάζονται για να νιώσουν περισσότερη ευχαρίστηση στο μέλλον λόγω αυτής τους της εγκράτειας.

Επιπρόσθετα, όσοι επιδιώκουν να γίνουν ικανοί ρήτορες δεν το κάνουν για να μην πάψουν να μιλούν ποτέ ωραία, αλλά επειδή ελπίζουν ότι με την ευγλωττία θα πετύχουν πολλά και μεγάλα καλά.

Γ3. ἀνδρός φίλου - ἄνερ φίλε, αἰσχίονα/αἰσχίῳ, αἴσχιστα, κακῶς - χεῖρον - χείριστα, ἀσκεῖται - ἀσκῆται - ἀσκοῖτο, εἶπε, διαπράσσονται - διεπράξαντο

Γ4. α) ἐκπονοῦντας= κατηγορηματική μετοχή αναφέρεται στο ὑμᾶς

ἄκων= επιρρηματικό κατηγορούμενο τρόπου στο ἐγὼ

ἡμῶν= γενική συγκριτική στο χείρονες

ἄπερ= υποκείμενο στο νομίζεται (αττική σύνταξη)

ὕπ' ἀνθρώπων= εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο ἀσκεῖσθαι.

Γ4. β) Δευτερεύουσα επιρρηματική τελική πρόταση. Εισάγεται με τον τελικό σύνδεσμο ἵνα. Εκφέρεται με υποτακτική και δηλώνει το προσδοκώμενο. Συντακτικά λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στην κύρια.

Γ4. γ) Κῦρος εἶπε ὅτι κατανοῆσαι /-ειε γὰρ ὅτι οἱ πρόγονοι χείρονες μὲν αὐτῶν οὐδὲν γένοιντο.

Κῦρος εἶπε κατανοῆσαι γὰρ ὅτι οἱ πρόγονοι χείρονες μὲν αὐτῶν οὐδὲν γένοιντο.